

Asia: VN/32728/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksen tarkoituksenmukaisuus

Lakiesityksen taustalla oleva EU-asetus (EU) 2022/1854 sisältää jäsenvaltioille velvollisuuden ottaa käyttöön yläraja tiettyjen sähköntuotantomuotojen tuottajien saamille markkinatuloille ajalla 1.12.2022 – 30.6.2023. Eduskunnan talousvaliokunta lausunnossaan piti periaatteellisenä ongelmana esityksen mahdollisia investointiympäristöä heikentäviä vaikutuksia: sähkön korkean hinnan taustalla on niukkuus, ja ehdotettu sääntely ei edistä investointeja uuteen tuotantokapasiteettiin, joita käynnissä oleva energiamurros jo ilman vallitsevaa kriisiäkin edellyttäisi. Valiokunta korosti siksi ehdotetun järjestelyn rajaamista vain välttämättömään ja toisaalta sen kansallisen täytäntöönpanon tarkoituksenmukaisuuden merkitystä.

Esityksessä verotaso on mitoitettu niin, että ehdotettava vero leikkaisi kunkin asetuksen piirissä olevan sähköntuottajan verolla vähennettyjä tuloja riittävällä varmuudella vähintään yhtä paljon jokaisena kalenterikuukautena kuin EU-asetuksen mukainen tuottokatto.

Esityksessä on arvioitu, että sähköalan voittoverosta kertyvät verotulot olisivat noin 0,5–1,3 miljardia euroa. EU-asetuksesta valtioneuvosto totesi puolestaan syyskuussa, että Suomessa valtaosa sähköntuotannosta on suojausten tai kahdenvälisen sopimusten piirissä tai Mankala-periaatteella tuotettua osakkuussähköä ja näiden tuottajien saama tuotto jäisi komission ehdottaman tuottokaton alapuolelle. Suomen osalta EU-asetuksessa ehdotettu järjestelmä soveltuisi tosiasiallisesti varsin rajalliseen osaan tuotantoa. Siten tässä käsitellyllä kansallisella toimeenpanolla on lähdetty hakemaan energiatoimialalta merkittävästi EU-asetuksen vaatimukset ylittävää verokertymää tukemaan julkista taloutta ja hallituksen käynnistämiä sähkönkäyttäjien tukitoimia.

On myös syytä ottaa huomioon, että nyt ehdotettua ylimääräistä veroa sovellettaisiin yritysten voitoista maksettavan tuloveron lisäksi eikä vero olisi tuloverotuksessa vähennyskelpoinen. Ylimääräistä veroa maksaisivat suurelta osin kuntien ja valtion omistamat yhtiöt, joiden

osingonmaksukyvyssä tai investointimahdollisuuksissa ylimääräinen vero näkyisi. Ylimääräisellä verolla olisi siten myös julkista taloutta heikentäviä vaikutuksia.

Bioenergia ry katsoo, että verotaso ja veron teknisiä parametreja valittaessa tulisi huomioida veron EU-asetusta pidempi soveltamisaika ja laajempi soveltamisala, jotta se rajataan vain välttämättömään ja heikentää investointiympäristöä mahdollisimman vähän.

Pidämme lisäksi tärkeinä periaatteina seuraavia:

- ylimääräinen vero on määräaikainen, kuten veron perusteeksi mainittu EU:n asetus
- ylimääräisen veron toimeenpanossa otetaan huomioon kilpailu sähköntuotannon investoinneista
- ylimääräinen vero kohdistuu vain ulkopuolelle (esimerkiksi konsernin tapauksessa) myytyyn sähköön
- veromalli sallii ilman ylimääräistä 33 % veroa kohtuullisen ja liiketoiminnan riskin kompensoivan tuoton sähköliiketoiminnasta ja siten kohdistuu vain ns. ”ylimääräiseen” tuottoon. Tämä tarkoittaa myös sitä, että jos yritysten liiketoimintariski on realisoitunut ennen veron käyttöönottoa ja ne ovat tehneet siksi tappioita, näiden tappioiden tulisi olla vähennyskelpoisia.
- vero kohdistuu ainoastaan sähköliiketoimintaan EU-asetuksen hengen mukaisesti. Soveltamisalaa ei tule laajentaa missään muodossa lämpöenergian tuotantoon tai myyntiin.

Kilpailu investoinneista

Suomi tarvitsee kipeästi investointeja puhtaaseen sähköntuotantoon. Tämän osoittavat vallitsevan energiakriisin lisäksi esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriölle laaditut eri teollisuusalojen ilmastotiekartat sekä tänä vuonna julkaistu valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmasto- ja energiastategiasta. Tässä lakiesityksessä ehdotettu nopealla aikataululla esitelty ylimääräinen vero ei edusta hyvää ennakoitavuutta, luo epävarmuutta ja heikentää joka tapauksessa kuvaa Suomesta ennakoitavana sähköntuotannon investointikohteena – kyse yksityiskohtissa on vain siitä, kuinka paljon. Veron toimeenpanossa on siksi tarkasti seurattava, miten esimerkiksi Baltian maat, Ruotsi ja Tanska EU-asetuksen toimeenpanevat. Suomen ei pidä tehdä sellaisia omia ratkaisuja, joissa sen kilpailuasema investointiympäristönä heikkenee - etenkin suhteessa lähimpiin naapureihimme.

Ylimääräisestä verosta vapaan tuoton laskenta

Esityksessä tulisi ottaa paremmin huomioon riskitön korkotaso, sähköliiketoiminnan riski ja yritysten erilainen pääomarakenne. Ehdotettu malli ei huomioi näitä mitenkään ja valittu vakioitu viiden prosentin ylimääräisestä verosta vapaa tuottotaso vaikuttaa sattumanvaraiselta. Mikäli veromalli perustuu pääoman tuottoon, tuoton laskennassa tulisi käyttää hyödyksi WACC-laskentaa, kuten esim. sähköverkkoliiketoiminnan kohtuullisen tuoton laskennassa. Riskitön korkotaso on vuoden 2022 aikana voimakkaasti noussut: vuoden 2022 alussa esimerkiksi Suomen 10-vuotisen valtion obligaation korko oli 0,09 % kun se 9.12.2022 oli jo 2,45 %. Markkinariskipreemiota on Suomessa puolestaan arvioitu esimerkiksi sähköverkkoliiketoiminnan yhteydessä ja käytetty viittä prosenttia. PWC:n mukaan markkinariskipremio Suomen osakemarkkinoilla on kuitenkin vuonna 2022 noussut jo 7,5 %:iin (ks. https://www.pwc.fi/fi/tiedostot/PwC_Osakemarkkinariski-premio%20Suomen%20markkinoilla%20vuonna%202022.pdf). Näiden lukujen valossa tehty lakiesitys 5 % ylimääräisestä verosta vapaalla tuottotasolla ja laskettuna vain omalle pääomalle ei

pyri puuttumaan pelkästään ”ylimääräisiin” tuottoihin, vaan myös kohtuullisiin tuottoihin. Bioenergia ry pitää tätä oikeustajun vastaisena ja yhtä toimialaa syrjivänä.

Lisätiedot: toimitusjohtaja Harri Laurikka, p. 040 1630 465, etunimi.sukunimi@bioenergia.fi

Laurikka Harri
Bioenergia ry